

Prese un informācija

Eiropas Savienības Tiesa
PAZIŅOJUMS PRESEI Nr. 195/21
Luksemburgā, 2021. gada 9. novembrī

Spriedums lietā C-91/20
Bundesrepublik Deutschland

Kopējā Eiropas patvēruma sistēma principā pieļauj, ka dalībvalsts automātiski, atvasinātā veidā un ģimenes vienotības saglabāšanas nolūkā attiecina bēgļa statusu uz vecāka, kuram ir piešķirts šis statuss, nepilngadīgo bērnu

Prasītāja pamatlietā LW, Tunisijas pilsoņe, ir dzimusi 2017. gadā Vācijā, viņas māte ir Tunisijas pilsoņe, kuras patvēruma pieteikums netika apmierināts, un tēvs – Sīrijas pilsonis, kuram 2015. gadā tika piešķirts bēgļa statuss. LW vārdā iesniegtais patvēruma pieteikums ar *Bundesamt für Migration und Flüchtlinge* (Federālā migrācijas un bēgļu lietu pārvalde, Vācija) lēmumu tika noraidīts.

Tā kā LW prasību tiesa, kurā tā pārsūdzēja šo nolēmumu, noraidīja, viņa par šīs tiesas spriedumu iesniedza revīzijas sūdzību iesniedzējtiesā – *Bundesverwaltungsgericht* (Federālā administratīvā tiesa, Vācija).

Iesniedzējtiesa norāda, ka LW nevar pretendēt uz bēgļa statusa piešķiršanu saskaņā ar savām tiesībām. Taču viņa var iegūt faktisku aizsardzību Tunisijā, vienā no viņas pilsonības valstīm. Tomēr LW atbilstot valsts tiesību aktos¹ paredzētajiem nosacījumiem, lai viņai atvasinātā kārtā un ģimenes aizsardzības mērķiem patvēruma kontekstā tiktu atzīts bēgļa statuss kā vecāka, kuram ir piešķirts šis statuss, nepilngadīgam bērnam. Saskaņā ar šiem tiesību aktiem bēgļa statuss būtu jāpiešķir arī bērnam, kurš ir dzimis Vācijā un kuram ar viņa otra vecāka starpniecību ir tādas trešās valsts pilsonība, kuras teritorijā viņš netiktu vajāts.

Nebūdamā pārliecināta, vai šāda Vācijas tiesību interpretācija ir saderīga ar **Direktīvu 2011/95**², iesniedzējtiesa apturēja tiesvedību, lai uzdotu Tiesai jautājumu par minētās direktīvas 3. panta³ un 23. panta 2. punkta⁴ interpretāciju. Ar savu spriedumu Tiesa virspalātas sastāvā atbild, ka šīm tiesību normām **nav pretrunā tas, ka dalībvalsts saskaņā ar labvēlīgākajām valsts tiesību normām, atvasinātā kārtā un ģimenes vienotības saglabāšanas nolūkā var piešķirt bēgļa statusu nepilngadīgam neprecētam trešās valsts valstspiederīgā, kuram šis statuss ir atzīts, bērnam, tostarp arī tad, kad šis bērns ir dzimis šīs dalībvalsts teritorijā un tam ar otra vecāka starpniecību ir tādas citas trešās valsts pilsonība, kurā tam nav riska tikt vajātam. Šādu valsts tiesību normu saderība ar Direktīvu 2011/95 tomēr nozīmē, ka uz bērnu neattiecas kāds no šajā direktīvā paredzētajiem izslēgšanas iemesliem un ka viņam savas pilsonības vai cita elementa, kas raksturo viņa personīgo statusu, dēļ nav tiesību uz labāku attieksmi minētajā dalībvalstī nekā tā, kas izriet no bēgļa statusa piešķiršanas.**

¹ Šajā gadījumā *Asylgesetz* (Likums par patvēruma tiesībām), redakcijā, kas piemērojama pamatlietā, 26. panta 2. un 5. punkts. Šajās tiesību normās, tās lasot kopsakarā, ir paredzēts pēc bēgļa neprecēta nepilngadīga bērna pieteikuma viņu atzīt par starptautiskās aizsardzības saņēmēju, ja viņa vecāka iegūtais statuss ir galīgs.

² Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2011/95/ES (2011. gada 13. decembris) par standartiem, lai trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kvalificētu kā starptautiskās aizsardzības saņēmējus, par bēgļu vai personu, kas tiesīgas saņemt alternatīvo aizsardzību, vienotu statusu un par piešķirtās aizsardzības saturu (OV 2011, L 337, 9. lpp.).

³ Šajā normā dalībvalstīm ir paredzēta iespēja ieviest vai saglabāt labvēlīgākus standartus, lai noteiktu, kas kvalificējams kā bēglis, un lai noteiktu starptautiskās aizsardzības saturu, ciktāl šādi standarti ir saderīgi ar direktīvu.

⁴ Šajā tiesību normā, kuras mērķis ir nodrošināt starptautiskās aizsardzības saņēmēja ģimenes vienotības saglabāšanu, ja viņa ģimenes locekļi individuāli neatbilst šādas aizsardzības saņemšanai nepieciešamajiem nosacījumiem, ir paredzēts attiecināt uz minētajiem ģimenes locekļiem atsevišķas saņēmējam piešķirtās priekšrocības.

Tiesas vērtējums

Pirmkārt, Tiesa konstatē, ka bērns, kurš ir tādā situācijā, kāda ir pamatlietā, neatbilst nosacījumiem bēgļa statusa piešķiršanai individuālā kārtā saskaņā ar Direktīvā 2011/95 noteikto sistēmu.

No minētās direktīvas izriet – lai iegūtu bēgļa statusu, ir jābūt izpildītiem diviem nosacījumiem, kas ir saistīti, no vienas puses, ar bailēm no vajāšanas un, no otras puses, ar to, ka trešā valstī, kuras pilsonība ir ieinteresētajai personai, nav nodrošināta aizsardzība pret vajāšanas darbībām. Tomēr LW varētu tikt nodrošināta efektīva aizsardzība Tunisijā. Tiesa šajā kontekstā atgādina, ka, piemērojot ar Direktīvu 2011/95 izveidoto sistēmu, starptautiskās aizsardzības pieteikums nevar tikt apmierināts individuāli tikai tādēļ, ka pieteikuma iesniedzēja ģimenes loceklim ir pamatotas bailes no vajāšanas vai pastāv reāls būtiska kaitējuma risks, ja ir pierādīts, ka, neraugoties uz viņa saikni ar šo ģimenes locekli un īpašo neaizsargātību, kas no tā vispārīgi izriet, pieteikuma iesniedzējs pats nav pakļauts vajāšanas draudiem vai būtiska kaitējuma riskam⁵.

Otrkārt, Tiesa norāda, ka Direktīvā 2011/95 nav paredzēta bēgļa statusa attiecināšana atvasinātā kārtā, to attiecinot uz bēgļa ģimenes locekļiem, kuri katrs individuāli neatbilst šī statusa piešķiršanas nosacījumiem. Faktiski no šīs direktīvas 23. panta izriet, ka tas vienīgi uzliek dalībvalstīm pienākumu pielāgot to tiesisko regulējumu tā, ka šie ģimenes locekļi var – ja tas ir saderīgi ar šo ģimenes locekļu personīgo tiesisko statusu – pieprasīt noteiktas priekšrocības, citastarp uzturēšanās atļauju, piekļuvi nodarbinātībai vai izglītībai, kuru mērķis ir saglabāt ģimenes vienotību. Turklāt dalībvalstu pienākums paredzēt piekļuvi šīm priekšrocībām neattiecas uz tāda starptautiskās aizsardzības saņēmēja bērniem, kuri ir dzimuši uzņemošajā dalībvalstī ģimenē, kas šajā valstī tikusi dibināta.

Treškārt, lai noteiktu, vai dalībvalsts tomēr atvasinātā kārtā un ģimenes vienotības saglabāšanas nolūkos var piešķirt bēgļa statusu bērnam tādā situācijā kā LW, Tiesa atgādina, ka Direktīvas 2011/95 3. pants ļauj dalībvalstīm pieņemt labvēlīgākus standartus, lai noteiktu, kas izpilda nosacījumus bēgļa statusa piešķiršanai, ciktāl šādi standarti ir saderīgi ar šo direktīvu.

Šādi standarti it īpaši nav saderīgi ar direktīvu, ja to mērķis ir atzīt bēgļa statusu trešo valstu pilsoņiem, kuri ir situācijās, kam nav nekādas saistības ar starptautiskās aizsardzības loģiku⁶. Bēgļa statusa automātiskai attiecināšanai atvasinātā veidā uz personas, kurai šis statuss ir piešķirts, nepilngadīgo bērnu neatkarīgi no tā, vai šis bērns individuāli atbilst minētā statusa piešķiršanas nosacījumiem, un tostarp tad, ja minētais bērns ir dzimis uzņemošajā dalībvalstī, kā paredzēts pamatlietā aplūkotajā valsts tiesiskajā regulējumā bēgļu ģimenes vienotības saglabāšanas nolūkā, ir saikne ar starptautiskās aizsardzības loģiku.

Tiesa tomēr norāda, ka var būt situācijas, kurās automātiska bēgļa statusa attiecināšana, atvasinātā veidā un lai saglabātu ģimenes vienotību, uz bēgļa nepilngadīgu bērnu, neraugoties uz šīs saiknes esamību, būtu nesaderīga ar Direktīvu 2011/95.

Tādējādi, pirmām kārtām, šīs direktīvas 3. pantā ietvertā atruna liedz dalībvalstij pieņemt tiesību normas, ar kurām piešķir bēgļa statusu personai, kas no tā ir izslēgta saskaņā ar minētās direktīvas 12. panta 2. punktu. Pamatlietā aplūkotajā valsts tiesiskajā regulējumā šādas personas ir izslēgtas no bēgļa statusa attiecināšanas.

Otrām kārtām, Direktīvas 2011/95 23. panta 2. punktā ietvertais izslēdz, ka starptautiskās aizsardzības saņēmējam piešķirtās priekšrocības tiktu attiecinātas arī uz viņa ģimenes locekli, ja tas nebūtu saderīgi ar šī ģimenes locekļa personīgo tiesisko statusu. Tiesa precīzē šīs atrunas piemērojamību, kas ir jāievēro arī tad, ja dalībvalsts piemēro labvēlīgākus standartus, kuri pieņemti saskaņā ar šīs direktīvas 3. pantu un atbilstoši kuriem starptautiskās aizsardzības saņēmējam piešķirtais statuss tiek automātiski attiecināts uz viņa ģimenes locekļiem neatkarīgi no tā, vai ir izpildīti šī statusa piešķiršanas nosacījumi.

⁵ Skat. spriedumu, 2018. gada 4. oktobris, *Ahmedbekova* (C 652/16 50. punkts).

⁶ Skat. spriedumu, 2018. gada 4. oktobris, *Ahmedbekova* (C 652/16 71. punkts).

Šajā ziņā it īpaši ar starptautiskās aizsardzības saņēmēja bērna personīgo tiesisko statusu, kurš individuāli neatbilst nosacījumiem, lai saņemtu šo aizsardzību, nebūtu saderīgi attiecināt uz šo personu Direktīvas 2011/95 23. panta 2. punktā paredzētās priekšrocības vai šim saņēmējam piešķirto statusu, ja šim bērnam ir uzņemošās dalībvalsts pilsonība vai cita pilsonība, kas viņam, ņemot vērā visus elementus, kuri raksturo viņa personīgo statusu, sniedz tiesības uz labāku attieksmi šajā dalībvalstī nekā tā, kas izriet no šādas paplašinātas attiecināšanas. Šajā Direktīvas 2011/95 23. panta 2. punktā ietvertās atrunas interpretācijā ir ņemtas vērā bērna intereses, kuru kontekstā tad šī tiesību norma ir jāinterpretē un jāpiemēro.

Šajā gadījumā nešķiet, ka LW, ņemot vērā viņas Tunisijas pilsonību vai kādu citu elementu, kas raksturo viņas personīgo tiesisko statusu, būtu tiesības uz labāku attieksmi Vācijā nekā tā, kas izriet no bēgļa statusa, kurš piešķirts viņas tēvam, attiecināšanas uz viņu.

Visbeidzot Tiesa precizē, ka tādas labvēlīgākas valsts tiesību normas kā pamatlietā aplūkotā piemērošanas saderība ar Direktīvu 2011/95 tādā situācijā, kādā ir LW, nav atkarīga no tā, vai ir iespējams un saprātīgi pieņemami, ka viņa un viņas vecāki varētu apmesties uz dzīvi Tunisijā. Tā kā šīs direktīvas 23. panta mērķis ir ļaut bēglim izmantot šī statusa sniegtās tiesības, vienlaikus saglabājot viņa ģimenes vienotību uzņemošajā dalībvalstī, apstākļi, ka LW ģimene var apmesties Tunisijā, nepamato, ka šīs normas 2. punktā paredzētā atruna tiktu izprasta tādējādi, ka ar to tiek liegts viņai piešķirt bēgļa statusu, jo šāda interpretācija nozīmētu, ka viņas tēvs atsakās no viņam Vācijā piešķirtā bēgļa statusa.

ATGĀDINĀJUMS. Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ļauj dalībvalstu tiesām to tiesvedības ietvaros uzdot jautājumus Tiesai par Savienības tiesību interpretāciju vai Savienības akta spēkā esamību. Tiesa neiztiesā strīdus, ko izskata valstu tiesas. Valsts tiesai ir jāatrisina lieta saskaņā ar Tiesas nolēmumu. Šis nolēmums līdzīgā veidā ir saistošs citām valstu tiesām, kurām ir jāatrisina līdzīgas problēmas.

Neoficiāls dokuments plašsaziņas līdzekļu vajadzībām, kas Tiesai nav saistošs.

[Pilns sprieduma teksts](#) tiek publicēts CURIA tīmekļvietnē pasludināšanas dienā.

Kontaktpersona presei: Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127